

Tartu Oskar Lutsu nimelise Linnaraamatukogu aastaaruanne 2014

Sissejuhatus	1
1. Põhilised tegevussuunad	1
2. Juhtimine	2
3. Kogud	12
4. Raamatukoguteenused	16
Kokkuvõte	26

Sissejuhatus

Üldkasutatavate raamatukogude arv:

Maakonna/linna nimi	Elanike arv (01.01.14)	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Kokku
Tartu	97252	1	3	4

Tartu Linnaraamatukogu peamaja + 3 haruraamatukogu (Annelinna, Karlova-Ropka ja Tammelinna raamatukogud), Lubja laenutuspunkt ja Raekoja platsi lugemistuba.

1. Põhilised tegevussuunad

2014 aasta olulisemad teemad ja arendustegevused olid seotud Tartu ja Tallinna andmebaaside liitmisega, üleminekuga uuele raamatukogutarkvara platvormile *Sierra* ja töötajate arvutipädevuse tõstmisega. Aasta tähtsündmuseks kujunes lugemiskoerte projekt, mida raamatukogu poolt kureeris Ewa Roots ja Eesti Koeraomanike Seltsi poolt Jane Jaggo. Lugemiskoerad käisid laste lugemaõppimist toetamas nii keskkogus (veebruarist detsembrini 2 korda kuus) kui ka kõigis kolmes harukogus, lisaks toimusid kord kuus koeralaupäevad nii praegustele kui tulevastele koeraomanikele. Projekt leidis suurt meediavastukaja ja sai tiitli (Eesti) linnaraamatukogu aasta tegu 2014. Aasta teine uuendus oli noorte pop-up kirjanduskohviku käimatõmbamine hilissügisel. Kirjanduskohvikut korraldatakse raamatukogus kord kuus juba alates 2007. aastast, aga aastatega on saanud selgeks vajadus spetsiaalse noortekohviku järele - põhikooli vanemale astmele ja gümnasistidele, kus vaatluse all on just noortekirjandus, toimumiskohad atraktiivsed jne

Kultuuriministeriumi poolt väljakuulutatud **liikumisaasta** andis tuge tervislike eluviise propageerivate näituse koostamiseks: “Liigume ja liigutame” ning “Tervislik eluviis”, seda näitust

täiendas Teadlaste öö raames toimunud Mihkel Zilmeri loeng toitumisest. Sisuliselt täiendab seda loetelu ka raamatunäitus “125 aastat karskusliikumist Eestis”.

Tartu Linnaraamatukogu on ka 2015. aastal üks kirjandusfestivali Prima Vista neljast peakorraldajast, kaheks päevaks paneme püsti vabaõhuraamatukogu ja võtame vastu kirjanikke Saksamaalt, Rootsist, Leedust, Poolast, Venemaalt. Raamatukogu sünnipäeva aprillis tähistame lugejatele mõeldud kirjandus- ja kultuurikavaga, maikuu teises pooles on plaanis koostöös Tartu ülikooli ja Eesti vanausuliste kultuuri ja arendusühinguga korraldada esimene vanausuliste kultuuri festival. Sügisel toimub kümnes vene kirjanduse ja kultuuri nädal, teeme kava raamatukogupäevadeks ja Põhjamaade raamatukogunädalaks, lõome kaasa Teadlaste ööl ja Täiskasvanud Õppija Nädalal, regulaarselt kord kuus toimuvad kirjanduskohvikud ja vestlusõhtud kirjastuse Petrone Print autoritega. Esmakordselt antakse 2015. aastal välja Tartu lastekirjanduse auhind - rahastajaks Tartu linn, väljaandjaks linnaraamatukogu ja mänguasjamuuseum. Auhinna väljakuulutamise toimub raamatu ja roosi päeval 23. aprillil.

2. Juhtimine

Raamatukogu juhindub oma töös raamatukogu põhimäärusest, sisekorraeeskirjast, teeninduseeskirjast ja tasuliste teenuste hinnakirjast. Linna (linnavalitsuse kultuuriosakonna) hallatava asutusena lisanduvad linna erinevad asjaajamiskorrad ja eeskirjad (linnavaraeeskiri, hankekord, jne).

2.2 Eelarve

Raamatukogu eelarves ei ole võimalik välja tuua erisust (sh keskkogu, Tartu LR on üks tervik, mille keskkogu ja harukogude vahel eelarveliselt vahet ei tehta

Põhieelarve	Seisuga 31.12.13. €	Seisuga 31.12.14 €	Muutus %
Eelarve kokku	1398096	1483788	+ 6,1
Personalikulu	897658	964963	+ 7,5
Komplekteerimiskulu	197766	209145	+ 5,7
sh OV-lt	93752	104250	+ 11,2
sh riigilt	97405	95904	- 1,5
Infotehnoloogiakulud	34000	48675	+ 43

Comment [Asko Tamm1]: Tabelis esitada ainult jooksvaid kulusid ja mitte investeeringuid.

Projektid, toetused, kellelt saadud	Periood	Summa	Taotleja
Nädala autor Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakond	Taotlus 2013 Kasutus 2014	900.00	L. Jahilo
Tartu Linnaraamatukogu vene kirjanduse nädala korraldamine Eesti Kultuurkapital, kirjandus	2014	546.00	A. Aas J. Shepel L. Jahilo
Kontsertetenduse "Nõukogude Päikesepoiss" korraldamine (600.00) Eesti Kultuurkapital, rahvakultuur	2014	-	L. Jõgiaas
Kontserdi "Kirjanikud muusikas" esinemistasud kirjandusfestivalil Prima Vista, Tartu Kultuurkapital	2014	250.00	L. Jahilo
Raamatukogupäevade kirjandusürituste korraldamine Tartu Linnaraamatukogus Tartu Kultuurkapital (300.00)	2014	-	L. Jahilo
Seminar Pariisis "Courants du Monde" Lennupiletid, Eesti Kultuurkapital rahvakultuur	2014	325.00	Ü. Treikelder
Kokku		2021.00	

Lisaks saime toetust kaaskorraldajatelt ühiste projektide läbiviimiseks

Toetaja	Summa	Vastutaja
Prima Vista eelarvest Pargiraamatukogu korraldamiseks: telgid, vabaõhukino	2330.00	L. Jahilo
Prima Vista eelarvest Pargiraamatukogu programmi korraldamiseks	700.00	L. Jahilo
Saksa Kultuuri Instituut/ Goethe Instituut Prima Vista saksa külalisega seotud kulude katteks	400.00	L. Jahilo
Poola Vabariigi Suursaatkond poola külalise vastuvõtuga seotud kulude katteks	200.00	L. Jahilo
Põhjamaade Ministrite Nõukogu esindus Eestis Põhjamaade raamatukogunädalaks	135.00	M. Oja
Kokku	3765.00	

Prima Vista panus linnaraamatukogu korraldatud festivali üritustele oli märksa mahukam, näidatud on vaid Pargiraamatukoguga seotud kulud.

Meie põhiline toetaja oli Eesti Kultuurkapital ja Prima Vista külaliste vastuvõtmisel välisriikide esindused Eestis. Nii Poola Vabariigi Suursaatkond kui ka Saksa Kultuuri Instituut/Goethe-Institut on juba traditsioonilised koostööpartnerid. Kui seni sai toetust ka Tartu Kultuurkapitalilt, siis alates sügisest 2014 Tartu Kultuurkapital linna allasutuste projekte enam ei toeta.

2.3 Struktuur

Mingeid märkimisväärseid muudatusi raamatukogu struktuuris (osakonnad, harukogud, administratsiooni osaks olevad teenistused) ei toimunud. Raamatukogul on kolm harukogu, mis on ka iseseisvad osakonnad, keskkogus on 5 lugejateenindusosakonda (teenindus-, laste- ja noortekirjanduse-, tehnikakirjanduse-, muusika ja välis-eesti ja vanema kirjanduse osakonnad), kaks siseteeindusosakonda (hanke-töötlus ja majandusosakond) ning administratsioon (avalike suhete teenistus, IT-teenistus, personalijuht, teenindusjuht, direktor).

2.4 . Personali juhtimine ja areng

Seisuga 31.12.2014 töötas Tartu Linnaraamatukogus 100 inimest. Neist 80 raamatukogu peamajas ja 20 harukogudes:

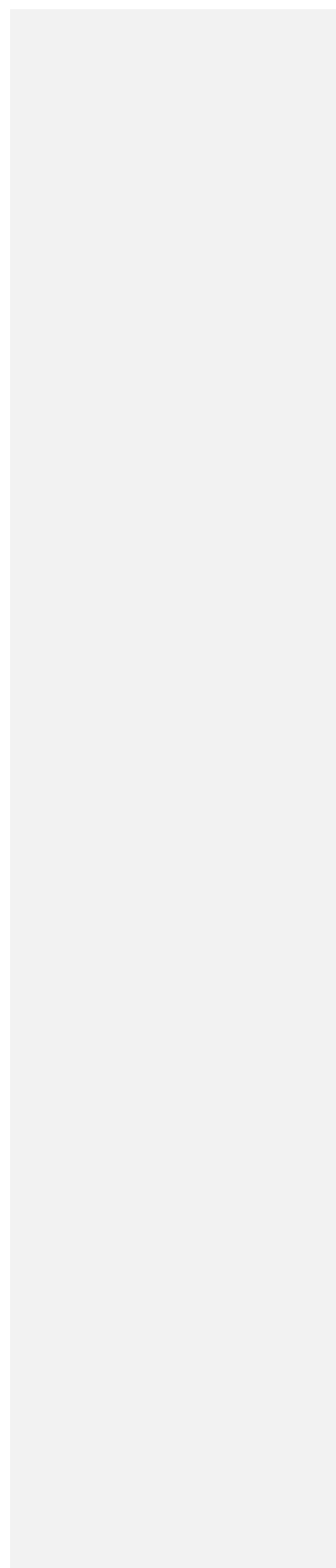
	Töötajaid	Koosseis
Keskkogu	80	74,25
Annelinna harukogu	9	7,85
Tammelinna harukogu	6	4,55
Karlova harukogu	5	4,5
Harukogud kokku	20	16,9
Kõik kokku	100	91,15

Töökohtade astmete järgi töötab erinevatel positsioonidel inimesi järgnevalt:

osakonnajuhatajaid	8
peaspetsialiste	14
raamatukoguhoidjaid	31
raamatukoguametnikke	29
tehnilisi töötajaid	6
abitöötajaid	10
muud	2
Kokku	100

Suur osa raamatukogutöötajatest on kõrgharidusega (70%), neist pooled raamatukogundusliku kõrgharidusega, kutseeksami on sooritanud 16.

Personalitöö valdkonnas lisandus uue loodud andmebaasi “Töötajate register” täitmine ja elektrooniliste haiguslehtede menetlemine.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest 2014

Raamatukogu	Koolit. arv	Koolitustundide arv (koolituse pikkus)	Osalenud raamatukoguhoidjaid	Koolit. kulutatud
Tartu LR	50	694 (2399)	264	7532,44 €

Koolituse teema	Korraldaja	Osavõtjate arv
Isikuandmete kaitse ja raamatukogud	Eesti Rahvusraamatukogu	1
Fr. Puksoole pühendatud ettekandepäev	Tartu Ülikooli Raamatukogu	3
Joomla algkursus	Kodulehe Koolitused, Collectiv Koolituskeskus	1
Varundustarkvara valik ja võimalused	ATEA	1
Sierra õppepäev HelMeti raamatukogus Helsingis	Innovative Interfaces	1
IT maailm on muutunud. Mil määral muudatustega kaasa minna!??	ATEA	1
Mäluasutuste talveseminar "Miks, mida ja kuidas me säilitame"	TÜ Raamatukogu, ELNET Konsortsium jt	3
Linuxi administreerimise koolitus	BCS Koolitus	1
The Layered Defense approach to Security	ATEA	1
Kaspersky Mobile Device Management, Encryption, System Management and dedicated security for virtualized environments	ATEA	1
Koolituspäev "Ajaloo vilus: Gert Helbemäe elu ja looming. Kirjandusalane teave Rahvusraamatukogus"	Eesti Rahvusraamatukogu	1
Konverents Atea Action	ATEA	1
2013. aasta eesti kirjanduse ülevaatekoosolek	Eesti Kirjanduse Selts	1
Laohalduse lahendused raamatukogudele ja arhiividele	SSI Schäfer	1
Seminar "ENSV kultuur Hruštšovi ajal"	Eesti Kirjandusmuuseum	1
Algupärase lastekirjanduse päev	Tartu Linnaraamatukogu, Ädu Neemre	15
Loomade abil läbiviidavad teraapiad	Eesti Abi- ja Teraapiakoerte Ühing	1
Eesti IUG (Innovative Users Group) suveseminar	ELNET Konsortsium	3
Pilved ja Mobiilsus	Primendi	1
Nordic IUG	ELNET Konsortsium	8
WCAG (Web Content Accessibility Guidelines) koolitus	Riigi Infosüsteemi Amet	1
Laps kirjanduses 2	Eesti Lastekirjanduse Keskus	1
Teeninduskoolitus raamatukogutöötajatele	Tartu Rahvaulikool	16
Courants du Monde 2014. Ressources audiovisuelles et bibliothèques (Audiovisuaalressursid ja raamatukogud)	Institute Francais	1
Evakuatsiooniõppuse teoreetiline koolitus. Tulekustutite kasutamise praktiline harjutus.	Tartu Tuli OÜ	100

Praktiline evakuatsiooniõppus		
lasteraamatukoguhoidjate suveakadeemia	Tartu Ülikool	3
rahvaraamatukoguhoidjate suveakadeemia	Tartu Ülikool	3
Rahvaraamatukoguhoidjate suveseminar "Raamatukogud liikumises"	ERÜ	2
Seminar "Muinasjutuline maailm: rahvajuttudest (laste)kirjanduseni."	Eesti Lastekirjanduse Keskus	1
Eesti artiklite andmebaasi ISE koolitus	Eesti Rahvusraamatukogu	13
Eesti mäluasutuste suveseminar „ Digiteerimine kui lisandväärtuse loomine”	Eesti Rahvusraamatukogu	1
Ettevõtlusnädala seminar „FB turunduses”	Tartu LV Ettevõtlusosakond	1
Veebipõhine koolitus „Kujunduse alused”	Tartu Kunstikool	1
Ettevõtlusnädala seminar „Kuidas koostada arusaadavat teksti?”	Tartu LV Ettevõtlusosakond	6
Ettevõtlusnädala seminar “Kuidas käivitada ettevõtte soovitusmootorit?”	Tartu LV Ettevõtlusosakond	1
Ettevõtlusnädala seminar “Organisatsiooni juhtimiskvaliteedi seos tema klientide rahuloluga”	Tartu LV Ettevõtlusosakond	1
Estcon 2014	Eesti Ulmeühing	1
Konverents “Teater hariduses – haridus teatris”	Teater Vanemuine Kollane Kass	1
XXV Eesti raamatuteaduse konverents ehk Oskar Kallase päev	Eesti Kirjandusmuuseum	1
Konverents “Valetaja töötsingul : Helga Nõu 80”	Eesti Kirjandusmuuseum	2
Aleksander Sibulale pühendatud erialapäev „Raamatukogud teel tulevikku – infoajastu tehnoloogiad“.	Tallinna Keskraamatukogu	8
ERÜ komplekteerijate töörühma koolituspäev	ERÜ	1
seminar „Mobiilsed lahendused 2014“	ATEA	1
XIII Kirjepäev	Tartu Ülikooli Raamatukogu	11
Paabeli raamatukogu “Kirjanduse piirid, raamatute raamid”	Eesti Rahvusraamatukogu	8
Kas laps loeb?	Põhjamaade Ministrite Nõukogu Eesti esindus	8
Kreutzwaldi päevade teaduskonverents "Eesti perekond: traditsioon ja fiktsioon"	Eesti Kirjandusmuuseum	1
Üleminekukoolitus MS Office´lt LibreOffice-le edasijõudnutele	BCS Koolitus	13
Paabeli raamatukogu kirjandusfoorum „Kirjanduse piirid, raamatute raamid	Eesti Rahvusraamatukogu	8
Kirjandusteoste analüüs	Tartu Ülikool	1
KOKKU:		
koolitusi		50
osavõtjaid		264
Koolitustunde (arvestatud ka osalejate arvu)		

2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised (ettekanded, loengud, koolitused)

Ülo Treikelder. Seminar Pariisis “Courants du Monde” – lühiettekanne Eesti raamatukogusüsteemist ja raamatukogude üldisest olukorrast.

Ülo Treikelder. Ettekanne projektist “Tartu ilukirjanduses” digikogude ettekandepäeval “Eesti digitaalhumanitaaria 2014” Eesti Kirjandusmuuseumis.

Lisaks kaks koolitust E-raamatutest ja e-lugeritest.

Asko Tamme. E-raamat Tartu linnaraamatukogus ERÜ komplekteerijate päeval.

Linda Jahilo. Ülevaade uuest saksakeelsest kirjandusest: Valgamaa raamatukoguhoidjatele ning Tartu ja Tartumaa õpetajatele Saksa Kultuuri Instituudis.

Halliki Jürma. ISE kirjade parandamise ja mestimise kogemused” ISE koolituspäeval

Tamara Kozõreva, Helle Žirul. “Ülevaade Tartu Linnaraamatukogus tehtud tööst pärast andmebaaside ühendamist” XIV kirjepäeval Tartus.

Ädu Neemre. Raamat kohtub raamatukoguhoidjaga, raamat kohtub lugejaga. 3 ülevaadet laste- ja noortekirjandusest raamatukoguhoidjatele ja lasteaednikele.

Artiklid, kirjutised, žürii, juhendamine

Tiina Tarik kuulus Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali auhindamisžüriisse, mis määrab aastapreemiad algupärase proosa, luule, dramaturgia, esseistika ja vabaauhinna kategooria alal. Žürii töö kestab 14. märtsini 2015.

Tiina Sulg. “Virtuaalist paberile ehk digipäritolu kirjandus raamaturiiulil” – Sirp 2014, 13. veebruar.

Merike Karolin. Kaastöö aiandusest ja aiandusalastest raamatutest ajalehele “Maaelu edendaja” (ilmub kord kuus)

Ago Pärtelpoeg. Elle Tariku kohta artikkel Vikipeediasse

Elle Tariku nekroloog ajakirjas “Raamatukogu” 2014, nr 2 ja “Sirbis” 2014, 21. märts (ERÜ ja Tartu Linnaraamatukogu)

Ajaleht “Äripäev” valib meie Lugemissoovituste blogist avaldamiseks raamatusoovitusi.

Livio Nimmer. Tartu Kutsehariduskeskuse eriala Arvutid ja arvutivõrgud kahe üliõpilase lõputöö juhendamine.

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Tartu Linnaraamatukogus omandab erialaharidust 4 töötajat:

Tartu Ülikoolis (3), Tallinna Ülikoolis (1)

Kraadiõppes õpib 2 töötajat: Eesti Maaülikooli magistriõppes ja Tallinna Ülikooli doktoriõppes. 2014. aastal kaitsi üks magistrikraadi, saadi kaks bakalaureuse kraadi ja kolm kutsekooli diplomit.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

Immanuel Volkonski sai Tallinna keskraamatukogu välja antava Aleksander Sibula stipendiumi.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

2.5.1 Haldustegevuse üldiseloostus. Raamatukogu ruumid ja asukoht

Raamatukogu töötab kokku kuues eri kohas (keskkogu, Annelinna harukogu, Karlova-Ropka harukogu, Tammelinna harukogu, teeninduspunktid Raeplatsis ja Staadioni (Lubja) tn), neist peamaja, Annelinna harukogu ja Raeplatsi teeninduspunkt töötavad linna omandis olevates ruumides, Tammelinna ning Karlova-Ropka harukogud ja Staadioni tn teeninduspunkt töötavad üüripinnal. Kogu igapäevane haldusteenindus on tellitud, raamatukogus ei tööta valvureid, koristajaid ega kojamehi.

2014. aasta sügisel lisandus raamatukogu kasutusse kontori-kantseleipind Kompanii 10. Aruandeaasta lõpuks ei jõudnud, aga sinna kolivad kantselei ning hanketöötlusosakond.

Liikumispuudega inimesele on hõlpsasti juurdepääsetavad kõik raamatukogu ruumid peale Karlova-Ropka harukogu ja Raeplatsi teeninduspunkti, neis tuleb raamatukoguhoidjal lugejat abistada ja/või juhendada.

2.6 Raamatukogu arendustegevused

Suuremad investeeringud riistvarasse olid seotud infokioskide arvutite välja vahetamisega peamajas ja Annelinna harukogus, laenusautomaadi väljavahetamisega Annelinnas harukogus, uute ruumidega Kompanii 10 ning välgukahjustatud võrguseadmete vahetusega serveriruumis.

Harukogudes ja enamuses peamaja osakondades vahetati välja lugejatele kataloogiotsinguks mõeldud terminalid, mis lahendas elektronkataloog ESTER kuvamisega seotud probleemid. Suuremad tarkvarainvesteeringud olid seotud võrguturbe tarkvara uuendamisega ning tulemüüritarkvara tasuta versioonilt üleminekuga tasulisele. Uus tulemüüritarkvara oli eelduseks, et suurendada võrgu turvalisust aastal 2015Aasta jooksul mindi lõplikult üle Windows 7-le tööjaamades ning suuremas osas serverites mindi üle Windows Server 2012 ning CentOS 6.5 platvormile.

Meiliserveris võeti alternatiivina kasutusele uus veebiklient RoundCube.

Kataloogiarvutites võeti kasutusele tasuta avatud lähtekoodiga tarkvara OpenKiosk ning Linuxil baseeruv SanicKiosk, mis lahendas kataloogi arvutite vananemisega seotud probleemid ilma kalli kommertstarkvara ostmiseta. Aasta esimeses pooles võeti kogu majas kasutusele IP põhine juurdepääsutõend ID kaardi kasutamisel, mis võimaldas lahendada digiallkirjastamist häirinud olulise probleemi.

2.7 Raamatukogude koostöö

Linnavalitsuse ja maakonna tasandil

Linnavalitsuse kultuuriosakond – koostöö taotluse esitamiseks UNESCO kirjanduslinna nimetuse saamiseks.

Linnavalitsuse kultuuriosakonna hallatav infoportaal Tartu Kultuuriaken on asendamatu abiline sündmuste reklaamimisel.

Linnavalitsuse haridusosakond – aitab info meie sündmustest koolide listidesse

Linna avalike suhete osakond – linnaraamatukogu info Tartu linna kodulehele

Täiskasvanud õppija nädal saab teoks koostöös linna haridusosakonna ja maavalitsusega.

Koostööpartnerid raamatukogu tegutsemisel kultuurikeskusena

Kõige tihedam oli koostöö kirjastusega Petrone Print aastaringelt toimuvate vestlusõhtute korraldamisel. Sama hea kui aastaringelt toimus koostöö ka kirjandusfestivali Prima Vista kaaskorraldajate Tartu Ülikooli Raamatukogu, Eesti Kirjanduse Seltsi ja Kirjanike liidu Tartu osakonnaga uue festivali ettevalmistamisel ja läbiviimisel.

Rahvusvaheline koostöö. Festivali väliskülastajate vastuvõtmisel tegime koostööd vanade heade partnerite Poola Vabariigi Suursaatkonna ja Saksa Kultuuri Instituudi /Goethe Instituudiga, Põhjamaade raamatukogunädala korraldamist toetas Põhjamaade Ministrite Nõukogu esindus Eestis, näituseid vahendas Soome Instituut. Uus koostööpartner oli Austria Vabariigi Suursaatkond. Rahvusvahelisel tasandil jätkus laste ja noorteosakonna koostöö Hlohoveci ja Celje (Sloveenia) linnaraamatukoguga. Hlohoveci linnaraamatukogu juhataja Helena Pekarovicova käis Eestis ja tõi kaasa ekliibrisekunstniku Vitazoslav Chrenko ja tema ekliibrisenäituse, koos Celje lastega sündis viies virtuaalne jõulukaartide näitus, mida sai vaadata meie raamatukogu kodulehelt. Hlohoveci rahvusvaheline ekliibriste konkurss on muutunud üle aasta toimuvaks biennaaliks. Välja on kuulutatud võistlus teemal “Water World”. Tartu ja Tartumaa laste töid oodati konkursile 2015. aasta jaanuari lõpuks.

Koostöö kohalikul tasandil

Jätkus koostöö **teiste festivalide korraldajatega**: osalesime Teaduskeskuse AHHA korraldatud Teadlaste öö kavas, suvisel filmifestivalil Tartuff avasime pop-up raamatukogu, Karlova-Ropka harukogu osales Karlova Seltsi partnerina Karlova päevadel ja Tammelinna harukogu Tiigi Seltsimaja korraldatud Tammelinna päevadel.

Rannaraamatukogu sai teoks koostöös MTÜ-ga Öökull, lugemiskoerte projekti ja koeralaupäevi aitas ellu viia Eesti Koeraomanike Selts, lemmikloomaringi üritused toimusid koostöös lemmikloomade pidajatega. Usaldusväärsed ja pikaajased koostööpartnerid on Tartu Kõrgem Kunstikool, Eesti Nahakunstnike Liit, Tartu Harrastuskunstnike Liit, aga ka mitmed foto- ja käsitööklubid. Näituseid aitasid koostada Eesti Karskusühing, Räpina Aianduskool, Jõgeva muuseum jt.

Koostöö koolide ja lasteaedadega.

Eesmärk on teha koostööd kõigi linna lasteasutustega. Harukogude partneriteks on enamasti naabruses asuvad lasteaiad ja koolid: Annelinna harukogul Kivilinna Kool, Annelinna gümnaasium, Hansa kool, Descartes'i kool, Karlova-Ropka harukogul Karlova ja Variku kool, Tammelinna harukogul Tamme gümnaasium, aga ka kesklinnas asuv Mart Reiniku kool. Laste- ja noorteosakond tõstab partneritena esile Kivilinna ja Annelinna gümnaasiumi, Raatuse, Kesklinna ja Katoliku kooli, TERA erakooli, Herbert Masingu kooli ja maakonnast Kõrveküla kooli, lasteaedu Sass, Kivike, Rukkilill, Poku ja Terake.

Raamatukogu koostöösoovidega ei taha kaasa tulla linna suured gümnaasiumid, ei ole koostööd Miina Härma, Hugo Treffneri ja Jaan Poska gümnaasiumiga, uue Kristjan Jaagu gümnaasiumiga. Suureks ja meeldivaks erandiks on Tammelinna harukogu koostöö Tamme gümnaasiumiga – raamatukogus käisid infokoolitustel kõik gümnaasiumiastme klassid. Loodame, et see jääb nii ka pärast seda kui kooli gümnaasiumiosa raamatukogust kaugemale kolib.

Erialane koostöö.

Raamatukogu direktor Asko Tamme kuulus Kultuuriministeeriumi juures tegutsevasse rahvaraamatukogude nõukokku, ERÜ juhatusse, oli Autorihüvitusfondi ja ELNET Konsortsiumi nõukogu liige. Raamatukogu tegi pidevat koostööd ELNET Konsortsiumi ja TÜ Raamatukoguga, osaleti ERÜ toimkondades ja töörühmades. K. Lutsar kuulus ELNET Konsortsiumi haldurite kogu töögruppi, Ülo Treikelder kuulus ELNET Konsortsiumi andmebaaside ühendamise ja Sierrale ülemineku töörühma, Halliki Jürma kuulus ISE töögruppi, Tamara Kozõreva osales ELNET konsortsiumi kataloogimise ja nimenormide töörühmas. Ädu Neemre lööb kaasa ERÜ lasteteeninduse toimkonnas, Meery Salu kuulub Eesti Muusikakogude Ühenduse juhatusse. Prima Vista korraldamiseks loodud MTÜ Kirjandusfestival Prima Vista juhatusse liige on Linda Jahilo, festivali korraldustoimkonna liige oli Annika Aas. ERÜ uue mõtte töörühma töös osalesid Reelika Pukk ja Annika Aas.

Laste- ja noorteosakond teeb koostööd Eesti Lastekirjanduse Keskusega. 27 raamatukoguhoidjat osales jaanuaris Riia Rahvusraamatukogu raamatuketis.

3. Kogud

3.1 Komplekteerimise peamiseks hankeviisiks on ostud. Väike osa on saadud lugejatelt kaotatud eksemplaride asendamisega. 16% eksemplaridest on saadud annetuste ja kingitustena. Annetusi on tehtud nii eraisikute kui ametkondade poolt. Eraisikute annetused on olnud suuremas osas vanemad nõukogude-aegsed raamatud, mida kasutame põhiliselt oma kogudes kulunud eksemplaride väljavahetamiseks ning ülejäägi jagame koos meil mahakantud materjalidega edasi väiksematele asutuste raamatukogudele. Juriidilised isikud, ametkonnad, ministeeriumid jt. annavad oma uusi väljaandeid.

3.1.1 Komplekteerimisel on eestikeelsete raamatute eksemplaride arvu järkjärgult vähendatud kergetaolulisema ajaviitekirjanduse ning omakirjastatud ja väikekirjastajate väljaantud harrastuskirjutajate raamatute osas. Samuti on vähendatud aimekirjanduse eksemplaride arvu. Võõrkeelsete trükiste hankimisel pidasime silmas nii üld- kui eriosakondade lugejapoolset nõudlust, toetudes enamasti osakondade juhatajate ja spetsialistide asjatundlikele valikutele.

Raamatud (ilma teiste paberlaadideta) keelte järgi, juurdetulek kokku

Eksemplarid	Eestikeelsed, arv/%		Venekeelsed, arv/%		teised võõrk. arv/%	
	2014	13 584 80,65%	2080 12,35%	1183 7,00%		
2013	13 349	78%	2384	14%	1215	7%
2012	12 053	78%	2 633	17%	792	5%
2011	12 951	78%	2 594	15%	1 152	7%
2010	13 090	77 %	2 879	17%	1 092	6 %
Nimetused						
2014	4 060	56,4%	1984	27,6%	1152	16,0%
2013	4 528	57%	2 237	28%	1 196	15%
2012	4 111	56%	2 493	34%	750	10%
2011	4 001	53%	2 387	32%	1 117	15%
2010	3 985	52 %	2 677	34 %	1 047	14 %

Kui eestikeelset kirjandust ostetakse valikuliselt 3 kuni 5 eksemplari nimetusest, erandiks mõni eriti populaarne väärtkirjanduse teos või koolides kohustuslik lugemisvara, siis vene ja teistes võõrkeeltes ostetakse nimetusi osakondadele ühekaupa.

Nõudlust mitmes erinevas osakonnas ja harukogus aitab leevendada deponeerimine ning raamatu võrgutellimise võimalus kasutajale sobivasse laenuspunkti.

Ilukirjanduse (raamatud) proportsionaalne juurdekasv aastate võrdluses

	Kokku	Keskkoogu	Annelinn	Tammelinn	Karlova-Ropka
2014	57,8%	57,8%	61,9%	56,4%	53,8%
2013	57 %	57 %	62 %	53 %	51 %
2012	58%	58%	62%	54%	52%
2011	55 %	53 %	60 %	56 %	52 %
2010	56 %	56 %	59 %	56 %	53 %

Ilukirjandus on arvulises ülekaalus nii kogu süsteemis kui ka harukogudes, mis ongi rahvaraamatukogus normaalne. Küllap vajalikud eriala-õppe- ning käsiraamatud on paljudes kodudes isiklikuks tarbeks ostetud.

Ilukirjandusteost kui enamasti ühekordse kasutusega raamatut laenatakse lugemiseks pigem raamatukogust.

Uue artiklina ilmunud e-lugeriid koos katseliselt sinna salvestatud vanemate teostega, millele ei laiene autorikaitse õigused, on arengufaasis. E-raamatute hankimist ja laenutamist raamatukogudes takistab samuti seadusandlik regulatsioon. Olemasolevate auviste ringlusarvud on suured. Laste- ja noortekirjanduse osakonda ning harukogudesse, kus tegutsevad lauamänguringid, ostetakse lauamänge.

Kogude kasv kokku (kõik laadid ja arvestusüksused)

	Nimetusi	Eksemplare	Kogude seis koos perioodikaga
2014	7 872	18570	593470
2013	8 741	18 771	586 502
2012	8 232	16 879	578 773
2011	8 583	17 960	596 551
2010	9 360	19 411	

Juurdetulek laadide kaupa (ilma perioodika ja e-värgita)

	Raamatud jt paberteavikud		Auvised ,elektron. teavikud	
	Eks	Nim.	Eks.	Nim.
2014	17 042	7 324	685	548
2013	17 141	8 115	851	626
2012	15 781	7 533	1 098	699
2011	16 943	7 688	1 020	895
2010	17 061	7 719	1 519	1 358

Kultuuriministeeriumi poolt kohustusliku ja soovitatava ning raamatukogu valikul muu kultuuriväärtusliku kirjanduse ostude kohta peetakse arvestust.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Perioodika komplekteerimiseks kulus koos 2015 aastaks tellimustega: **39020€**

Ajakirjad (nimetused) keelte järgi (ostud ja annetused kokku) arvuliselt ja protsendiliselt:

	kokku	Eesti keeles	Vene keeles	Teistes võõrkeeltes
2014	310	141= 46%	94= 30%	75= 24%
2013	340	163= 48%	97=28,5%	80= 23,5%
2012	349	158= 45%	104= 30%	87= 25%
2011	321	125= 39%	115= 36%	81= 25%
2010	322	131= 41%	116= 36%	75= 23 %

Ajakirjade uusi nimetusi hangiti juurde: eestikeelseid –12, venekeelseid –3, teistes võõrkeeltes - 3 Auviste osakaal on vähenenud, põhjuseks reguleerimata seadused nende laenutamisel.

Kataloogid. 2014 aastal tuli peamiselt tegeleda ESTER e-kataloogide liitmisega seotud küsimustele. Esimesel poolaastal korrastasime olemasolevaid bib- ja eksemplarikirjeid, ühtlustasime ja parandasime kirje väljad, lisasime vajalikud andmed. Pärast jaanipäeva kuni praktiliselt augustini käis andmebaaside liitmine ja kõik sellega seonduv. Juuli teisel poolel sai juba uusi teavikuid kataloogida ja arvele võtta. Ühiskataloogi korrastustöödega (kirjete liitmine ja toimetamine) sai alustada 4. septembril, kuu aega planeeritust hiljem, kui lisaks bibliokirjetele, oli ka kogu muu Tartu andmestu ühisesse süsteemi üle kantud, lõppenud oli reindexeerimine ning kustutatud olid järjekorraga bibliokirjed. Seisuga 01.01.2015 on meie raamatukogul ühises andmebaasis liidetud kokku 1236 (6,5%) kirjet, toimetatud liidetud kirjeid - 1737 (u. 14%) (3 koht teiste raamatukogude

seas). Ühine andmebaas on ennast õigustanud. Kirjetes saab palju vigu parandatud, kirjed ühtlustatakse (kuna erinevatel aegadel tegid erinevad inimesed Tartus ja Tallinnas mõnikord erinevaid kirjeid), RB baas muutub täiuslikumaks (mõni meie annetus ei ole nende sündeksemplarina tulnud, saavad otsida seda teavikut ja täiendada rahvuslikku andmebaasi), parandused kirjes on kohe kõikidele nähtavad jm.

4. Raamatukoguteenused

Uusi teenuseid 2014 aastal me ei pakkunud. Eesmärgiks oli Tartu ja Tallinna andmebaaside liitmine ja hilisem üleminek Sierrale nii, et see mööduks meie kasutaja jaoks võimalikult sujuvalt. Otsustasime andmebaaside liitmise ajal (30.juunist 9.juuli) hoida avatuna Raekojaplatsi lugemistoa. Siia sai tagastada raamatuid, lugeda ajalehti ning ajakirju, arvuteid kasutada, printida. Laenutamist ei toimunud.

Pärast andmebaaside ühendamist langes mõnevõrra veebitellimine, sest esialgu oli lugeja jaoks üleminek vaatamata kõigi raamatukogude selgitustööle segasevõitu. 2014 aastal täiendasime avakogujuhti, et meie kogud oleks lihtsamini leitavad.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine (AIP-i kasutamine)

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
53 494	48 348	49 541	60 339	58 600	54 190	53 310	45564	39952

2010.aastast on peamaja fuajees kaks, igas harukogus üks internetiühendusega lugejaarvuti(t), mis on pidevas kasutuses. Nende kasutuse üle eraldi arvestust ei peeta,

Arvutikasutuse vähenemise põhjuseks on ka nutitelefonide, tahvel- ja sülearvutite laialdane levik ja taskukohane hind. Harukogude wifi-lahendused vajavad uuendamist

4.2 Raamatukogu kasutamine

Raamatukogu	Lug-d 2013	Lug-d 2014	Muutus(+/-)
Tartu LR	37769	36684	-1085

Raamatu- kogu	Külast. 2013	Külast. 2014	Muutus (+/-)	Virtuaalkülast 2013	Virtuaalkülast 2014	Muutus (+/-)
Tartu LR	569819	522436	-47383	405377	487511	82134

Raamatukogu	Laenut-d kk 2013	Laenut-d kk 2014	Muutus (+/-)
Tartu LR	1438263	1396295	-41968 (3%)

Comment [Asko Tamm2]: (üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte - teenuste üldiseloostus, kasutajaarvestus, jmt). Lisada juurde muutuste analüüs, millest tingitud.

Raamatukogu kasutusaktiivsuse vähenemise põhjusi on ilma pädeva ja süvaanalüüsita raske nimetada.

Koduteeninduses oli 2014. aastal 629 külastust, 71 lugejat, Tartu puuetega inimeste kojas oli 401 külastust, lugejaid 34, Liiva tänava hooldekodus oli külastusi 338, lugejaid 25. Tähtvere päevakeskuse laenutuspunkt on avatud kord nädalas. Külastusi oli aasta jooksul kokku 571, lugejaid on 38, neist 6 lisandus 2014. aastal. 2014. a. oli

RVL-le oli 2014 aasta võrreldes 2013. aastaga edukas: väikeste mahtude juures tellimusi saanud raamatukogude arv suurenes 2 võrra, teistest raamatukogudest teavikuid tellinud lugejate arv suurenes 7 võrra, mujalt tellitud teavikute arv suurenes 12 võrra, meilt tellitud teavikute langes 1 teaviku võrra.

RVL meilt:

23 tellija-raamatukogu

101 tellitud teavikut (või koopiaid nende lehekülgedest)

98 saadetud teavikut (või koopiaid nende lehekülgedest)

1 äraütlus - raamat pikaajalise võlglaste käes (TÜ Narva)

1 tellimusest loobumine seoses järjekorraga (Võru)

1 tellimus hetkel laenujärjekorras (Mustvee)

RVL meie lugejatele:

12 tellijat (lugejat), 6 saatja-raamatukogu

21 tellitud teavikut (või koopiaid nende lehekülgedest), millest: täidetud 20

1 tellimusest loobumine (teavikust puudus tellijale vajalik lehekülg)

E-teenuste arendus ja tutvustus.

2014. aastal jätkus e-lugeri laenutamine tehnikakirjanduse osakonnas. Valminud e-raamatuid pakutakse ka tasuta allalaadimiseks raamatukogu veebilehe kaudu epub, mobi ja pdf failide kujul. Detsembris võeti vastu otsus laiendada e-lugeri laenutust ka laste- ja noorteosakonnas ning harukogudes. Selleks hangiti juurde 8 Pocket-Book lugeri (Apollo) ning alustati ettevalmistusi nende laenutamise alustamiseks 2015. aastal. 2014. aastal digiteeriti ja vormistati e-raamatuks 2 uut Eesti kirjandusklassikasse kuuluvat teost. Tegemist on kustunud autoriõigusega raamatutega. Valiku tegemisel eelistati eeskätt koolide kohustusliku lugemisvara hulka kuuluvaid teoseid. 2013. aasta lõpu seisuga pakub raamatukogu lugejatele 39 eestikeelset ja 11 võõrkeelset raamatut, kokku seega 50 raamatut (2013. aastal 48). Võeti vastu põhimõtteline otsus lisada 2015. aasta alguses e-

lugeritesse kõik Eesti Kultuuriministeeriumi „Eesti klassika“ projekti raames valminud e-raamatud, Alustati nende e-raamatute kirjeldamisega infosüsteemis. E-raamatute valmistamise põhiteostajaks oli tehnikakirjanduse osakond, digiteerimisel kasutati ka vabatahtlike töötajate abi.

4.3 Lasteteenindus

Laste- ja noorteteenindus peaks oma olemuselt tunduvalt aktiivsem kui tavateenindus. Kui võtta laste lugemine, suhe kirjanduse ja raamatutega endale mureks, tuleb selle küsimusega tegeleda aktiivselt ja alustada võimalikult vara. Siin on omal kohal nii üldised, raamatukogu kui meeldivat ajaveetmiskohta, kui kultuuriasutust üldiselt tutvustavad sammud kui ka lugemisega seotud projektid. Väga oluline on raamatukoguhoidjate koostöö lasteaedade ja koolidega ja ka konkreetsete õpetajatega. Võimalus, et laps ise, ilma täiskasvanu toeta, raamatukokku satub, ei ole olematu, aga ta on ikkagi üsna väike ja juhuslik.

Laste- ja noorteteeninduse üldarvud

Rmtk.	Lug-d 2013	Lug-d 2014	+/-	Külast-d 2013	Külast-d 2014	+/-	Kojulaen 2013	Kojulaen 2014	+/-
Tartu LR	7676	7633	-43	109313	100118	-9195	102477	101166	-1311

Lähtekoht on, et raamatukogu laste- ja noorteosakond ja harukogude laste- ja noortetöö spetsialistid pakuvad teenuseid, sündmusi, koolitusi - ja seda kõige erinevamal kujul kõigile vanuses 0-18. Juba selline, tegelikult elust tulenev ülesandepüstitus on väga ambitsioonikas ja tegelikku tööd selles mahus ei ole võimalik teha. Väikelastele ja koolieelikutele (st neile, kes veel ei loe) pakub raamatukogu laste- ja mängunurka, kus on olemas pildiraamatud ja mängud, aga mingit süstemaatilist tegevust nendega õigupoolest ei toimu. Muu maailma (tõendus põhine) kogemus ütleb, et lugemise vältimise selgestegemise ja populariseerimisega alustamine juba lugeda oskavatele lastele (st 5-6 a. vanused või koguni 7-8, st Eesti kooliealised) on lootusetult hilinevad. Ilmtingimata tuleks riikliku programmiga taastada kõigile sündinud lastele raamatu kinkimine. Ja ilmtingimata tuleks see programm ellu viia raamatukogude kaudu. See annaks raamatukogudele võimaluse (ja õiguse) kõik väikelastega pered vähemalt üks kord raamatukokku kutsuda, tutvustada raamatukogu ja alustada nt lastele ette lugemise koolitusega.

4.4 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Raamatukoguvälise teeninduse võrdlus 2013–2014

	2013		2014	
	lugejaid	külastusi	lugejaid	külastusi

Comment [Asko Tamm3]: selle osa kirjutavad maakonna / keskraamatukogu lastetöötajad. Tuua välja edulood, probleemid ja teha ettepanekuid (st probleemide juurde lisada ka võimalikke lahendusi) lasteteeninduse parendamiseks, nt laste lugemisharjumus, lastekogu komplekteerimine, lasteürituste korraldamine jms. Lastetöö spetsialistide koolitusvõimalused ja -vajadused. Koostöö koolide jt asutustega. Näiteid töö tulemuslikkusest laste lugemise arendamisel. Parimad kordaminekud.

Koduteenindus	62	638	71	629
Puuetega inimeste koda	32	318	34	401
Tähtvere päevakeskus	32	534	38	571
Liiva tänava hooldekodu	29	259	25	338
Kokku	155	1749	168	1939

4.5 Raamatukogu kultuurikeskusena

Raamatukogu (traditsiooniline) kultuurikalender

Regulaarselt kord kuus (paus juuni –august) toimuvad raamatukogus **kirjanduskohvikud** nõudlikumale lugejale ning **vestlusõhtud kirjastuse Petrone Print autoritega** kergemat lektüüri eelistavale publikule, reisiselidele ja tugitoolireisijatele. 2014. aastal lisandus veel kolmaski sari – noorte pop-up kirjanduskohvik. Noortekohviku käimatõmbamine ei ole olnud lihtne. Kuigi laenutuste edetabelid näitavad noortekirjanduse suurt populaarsust, ei ole lugevaid noori kohvikusse meelitada kerge.

Kevadhooaja suuremad sündmused olid **raamatukogu sünnipäevanädal** aprillis (kohtumine Mart Kadastikuga, Indrek Hirve tangoõhtu, lugemissoovitused jne), **algupärase lastekirjanduse päev** aprillis ja **kirjandusfestival Prima Vista** mai algul, mil linnaraamatukogu avab kaheks päevaks südalinna pargis **Pargiraamatukogu**. Pargis esinesid laste kunstitoas Anti Saar ja Marko Kaldur, täiskasvanute programmis oli Mait Vaigu luuleõhtu (koos Allan Vainolaga) ja **muusikute Laura R Emmeli, Iivi Rausi ja Aleksandra Kremenitski (Luuleprupp) improvisatoorne kava Jüri Üdi luulele**. Kontserdil „**Kirjanikud muusikas**“ astusid üles uute esinejatena noored - Kaur Riismaa ja Kristel Mägedi ning Maarja Pärtna ja Riho Kall. Luule Ahu eestvedamisel toimus festivali ajal **Elav Raamatukogu** harukogudes, seekord olid nn „elavateks raamatuteks“ Tartus õppivad välistudengid. Teise poolaasta kalender algab septembris **Teadlaste öö** üritustega. Seekord pidas saalitäiele inimestele loengu toitumisest TÜ õppejõud Mihkel Zilmer.

Üheksanda **vene kirjanduse ja kultuurinädal** (korraldaja J. Šepel) oli mitmekesise kavaga ja publikurohke: Vene draamateatri näitleja Sergei Tšerkassov esitas luulekava „Ingel“ M. Lermontovi luulest, Ljubov Kisseljova kõneles Tartu ja Petseri kloostri seostest, Sankt-Peterburi professor Sergei Daniel pidas loengu Boris Pasternakist jne. **Põhjamaade raamatukogunädala** keskmes oli Tove Janssoni looming ja toimus arvukalt muumiteemalisi lasteüritusi.

Ringitöö. Raamatukogus töötasid aastaringselt lemmikloomaring keskkogus, kunstiring ja joogaring Annelinna harukogus, foting Tammelinna harukogus. Lisaks toimusid Tammelinna lugemispesa

üritused ja laumänguõhtud, mis on välja kasvanud lauamänguringist. (Märkus: va lemmikloomaring ja laumänguõhtud ei kajastu statistikas).

Raamatukogu	Näitused ja väljapanekud	Üritused	Üritustel osalenute arv
Keskkogu	61 / 119	279	8649
Annelinna harukogu	14 / 58	36	850
Tammelinna harukogu	17 / 43	34	1109
Karlova-Ropka harukogu	13 / 38	73	1799
Kokku	105 / 258	422 (+67)	12407 (+1688)

ÜRITUSED VÕRDLUS 2011 –2014

Aasta	Arv/osalejad Kokku	Arv, osalejad Noored, täiskasv.	Arv, osalejad Lapsed
2011	388 / 10678	104 / 3596	284 / 7082
2012	397 / 12 521	99 / 4122	298 / 8399
2013	355 / 10719	101 / 4412	254 / 6307
2014	422 / 12407 (+67 / +1588)	115 / 4410 (+14 / +2)	307 / 7997 (+ 53 / +1690)

Linnaraamatukogus toimunud **sündmuste arv kasvas 18%** (täiskasvanute ja noorteüritused ligi 14%, lasteüritused 20%). **422** üritusest **115** korraldati täiskasvanutele ja **307** lastele. Keskmiselt toimub raamatukogus iga nädal 8 üritust, neist 6 lastele ja 2 täiskasvanutele. Liites üritustele koolitused (tihti ongi vahe väike) toimus aasta jooksul **586** sündmust, see teeb iga nädala kohta **11** sündmust. Suvel puhkuste ajal on kuu-poolteist vaikselt kuud, seega on nn “hooajal” elu tunduvalt tihedam kui arvud näitavadki. Kasv toimus nagu kokkulepitult igal pool, nii keskkogus kui ka harukogudes ja nii veider kui see pole ilma erilise kampaaniata. Ürituste arvu kasvust oli tagasihoidlikum osavõtjate arvu kasv, eriti harukogudes täiskasvanutele mõeldud sündmuste puhul.

2014. aastat võib Tartus nimetada UNESCO kirjanduslinna tiitli taotlemise ettevalmistusaastaks. Linna kultuuriosakond tegi tihedat koostööd kõigi kirjandusinstituutidega ja igäuks neist pidi kujundama oma nägemuse tegevustest UNESCO kirjanduslinna kontekstis. Sama eesmärgi nimel toimus veel teisigi tegevusi. Linnaraamatukogu ettepanekul hakatakse Tartus välja andma **lastekirjanduse auhinda** (väljaandjad Linnaraamatukogu ja Mänguasjamuuseum, rahastaja linn, auhinna suurus 2000 eurot). Esimene auhind antakse välja 23. aprillil.

Teiseks on raamatukogu võtnud endale ülesandeks anda igale **Tartu linna I klassi õpilasele** raamatukogus piduliku sünnimälestuse käigus üle **raamatukogu lugejapilet**. Tammelinna, Annelinna ja Karlova-Ropka raamatukogus toimus lugejapileti üleandmine ümbruskonna koolide õpilastele. Keskkogu laste- ja noorteosakond andis lugejapileteid üle paari kooli (sh vene kooli) õpilastele.

4.6 Raamatukogu koolituskeskusena

Kasutajakoolitused arvukselt

Raamatukogu	Rühmakoolit. arv		Osalejate arv		Individ. koolit. arv		Osalejate arv	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Tartu LR	117	164	2433	3333	2434	1838	2441	1877

RÜHMAKOOLITUSED VÕRDLUS 2011 – 2014

Aasta	Arv/osalejad Kokku	Arv, osalejad Noored, täiskasv.	Arv, osalejad Lapsed
2011	141 / 2795	43 / 750	98 / 2045
2012	126 / 2797	30 / 800	96 / 1997
2013	117 / 2433	26 / 600	91 / 1833
2014	164 / 3368 (+47)	48 / 847 (+22)	116 / 2521 (+25)

164-st rühmakoolitusest toimus **48** noortele ja täiskasvanutele ning **116** lastele. Kuna koolituste arv on paar eelmist aastat tagasihoidlik olnud, siis oli kasvuprotsent lausa **40%** (54% täiskasvanutel ja 27% lastel). Rea arvutikoolitusi (E-postkasti loomine, ID- kaardi kasutamine jne) viis läbi internetiklassi administraator Kadri Reimand, Tammelinna harukogus käisid koolitusel kõik gümnaasiumiklassid, mis tõstis kõvasti noortele ja täiskasvanutele mõeldud koolituste arvu. Septembris toimusid rebasepäevad ja haripunkt, nagu ikka, saabus oktoobris Täiskasvanud õppija nädalaga. Selle raames toimus koolitusi seekord rohkem kui kunagi varem, ka kõikides harukogudes. Liis Palloni koolitus filosoferimisest lastega toimus nii keskkogus kui harukogudes. Väljaspool maja tegid koolitusi Ädu Neemre (uudiskirjandus lasteadenikele, raamatukoguhoidjatele), Ülo Treikelder (E-lugerid), Linda Jahilo (uuem saksa kirjandus raamatukoguhoidjatele ja saksa keele õpetajatele).

Koolitused lastele toimuvad põhiliselt raamatukogutunni formaadis, ekskursioone toimub suhteliselt harva. Väga aktiivsed raamatukogutundide korraldajad on harukogud. Ümbruskonna põhikoolid

tunnevad tundide vastu huvi, siin seab pigem piirid tööjõu nappus – enamasti on harukogus üks lastetöö spetsialist.

4.7 Raamatukoguteenuse turundus (*tutvustamine*)

Jooksev info raamatukogu toimuva kohta (sündmused, näitused, uudised raamatukogu teenustest) jõuab operatiivselt raamatukogu kodulehele, raamatukogu Facebook'i lehele ja Tartu Kultuuriaknasse (sealt edasi teistesse sündmuste portaalidesse). Kord nädalas läheb info kohalikule ajakirjandusele (Tartu Postimees, Tartu Ekspress, Müürileht, 4-5 raadiojaamaja, sh ERR-i kohalik stuudio). Tartu Postimehelt tellime ka tasuta teateid sündmuste infoga. Aasta jooksul koostatli 22 pressiteadet, mis saadeti alates BNS-ist kõigile olulistele meediaväljaannetele. Vastavalt sisule saadame pressiteateid Õpetajate lehele, portaali Koolielu jne, Äripäev jätkas raamatukoguhoidjate lugemissoovituste avaldamist.

Oluline teavituskanal on **kõikvõimalikud listid** – õpetajate, kolleegide, kirjandushuviliste, ülikooli õppetoolide jne. Tulemuslik on turundus koostööpartneritega kahasse, mil üritus saab sisuliselt topetreklaami, näiteks Prima Vista üritused, Teadlaste öö üritus, Petrone Prindi vestlusõhtud, välisesindustega tehtud üritused.

Suur meediatähelepanu saatis lugemiskoerte projekti, mis sai laialdaselt ka rahvusvahelisi kajastusi Portugali televisioonini välja. Selle taga oli ilmselt nii läbimõeldud projekt kui ka laiale publikule arusaadav ja sobiv teema. Lugemiskoerte projekt teenis ka Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu 2014. a auhinna „Aasta Tegu Linnaraamatukogus”. Noortekohviku potentsiaalsetele huvilistele loodi eraldi Facebook'i rühm, mis seni küll erilist tulemust pole andnud.

Trükireklaam on samuti kasutusel – plakatid, flaietid, aeg-ajalt ka isiklikud kutsed. Postrid on lisaks raamatukogule väljas linna teistes kultuuriasutustes, ülikooli õppehoonetes ja ühiselamutes, aeg-ajalt ka koolides ja pubides. Linnaruumi viime postrid ainult kõige suuremate ürituste puhul (sünnipäev, Prima Vista).

Raamatukogu reklaamis oma teenuseid Tartu Ülikooli korraldatud tööandjate messil ja Täiskasvanud õppija nädalat reklaamival infoüritusel Tasku keskuses.

4.8 Bibliograafia- ja infotöö

4.8.1 Andmebaaside loomine

Töö ISE andmebaasiga

Tartu linnaraamatukogul on ülesandeks ISE andmebaasis täiendada ja parandada spordi ja vaba aja baasi kahasse Tallinna Keskraamatukoguga. ISE andmebaasi koosseisus on meie raamatukogu koduloo baasid: Tartu kodulugu, Tartu Personaalia ja Tartu Linnaraamatukogu, mida täiendatakse valitud kirjetega kogu baasist ja uute kirjetega ilmuvast perioodikast

Tartu Kodulugu sisaldab 86 098 kirjet, aastaga on valitud kirjeid teistest teemabaasidest ja nähtavaks tehtud kõik kirjed. Lisandus 3052 uut kirjet, kokku suurenes baas 6081 kirje võrra. Parandatud kirjeid 14 652. Andmebaasi on 2014. aastal kasutatud 1266 korda.

Tartu Personaalia sisaldab 17 934 kirjet, neist parandatud ja nähtavaks tehtud 6497 kirjet. Aastaga lisandus 138 kirjet. Andmebaasi on 2014. aastal kasutatud 325 korda.

Tartu Linnaraamatukogu andmebaas sisaldab 1849 kirjet, aastaga lisandus 86 kirjet.

2014. aastal lõpetati koduloo andmebaaside kirjete parandamine, kõik kirjed on tehtud nähtavaks. Raamatukogu uuel kodulehel ei ole kasutusel biblioserveri programmis andmebaase Tartu Kodulugu, Tartu Personaalia ja Tartu Linnaraamatukogu.

Kuna Rahvusraamatukogu ei tee aastast 2014 ajalehtede kirjeid, lisandus ülevaatamiseks väljaandeid, mis sisaldavad Tartu artikleid.

Andmebaas „**Tartu ilukirjanduses**” sisaldab 681 autorit, 596 proosateost, 312 luuleteost, 83 kogumikku. 2405 proosakatkendit, 767 luuletust ja 386 fotot. Aasta jooksul lisandus 31 autorit, 27 proosateost, 11 luuleteost, 5 kogumikku, 170 proosakatkendit. 34 luuletust. Kokku on andmebaasis 5230 kirjet, aastaga lisandus 248 kirjet. Andmebaasi töörühmas olid Reet Auksamnn, Ingrid Saare, Katrin Raid, Halliki Jürma ja Ülo Treikelder. Aasta lõpus võttis Ingrid Saare hinnapakkumise Regiolt korraliku kaardirakenduse tegemiseks. Esialgu võtsime pakkumise teadmiseks ega astunud edasisi samme.

Lasteluule andmebaas Drupalis, mida koostab laste- ja noorteosakond, sisaldab 14 369 kirjet, aastaga lisandus 1588 kirjet.

Muinasjutu andmebaas Drupalis, mida samuti koostab laste- ja noorteosakond, sisaldab 1078 kirjet, lisandus 214 kirjet.

Muusika andmebaas on kantud üle Drupali süsteemi ja sisaldab 6824 kirjet, aastaga lisandus 732 kirjet.

Linnaraamatukogus kasutatavad ostetud andmebaasid: EBSCO, The Grove Art, The New Grove Dictionary, Keelevara, Keelenet, ESTLEX, TEA entsüklopeedia, andmebaas Teadur, valik Äripäeva käsiraamatuid.

4.8.2 Infopäringud

Kasutaja saab infopäringuid saab esitada nii suuliselt, meilitsi kui otse kodulehelt. Peakogus registreeriti nt teenindusosakonna kõigi üksuste peale kokku 29 000. Infopäringute arv on kasvanud, seda võiks seostada suvise e-kataloogide ESTER liitmisega, mis tekitab lugejates palju küsimusi. Kodulehelt „Küsige meilt” küsimuste teemad on valdavalt seotud raamatute leidumusega, viivisevabaduse kampaania või Minu Esteriga, suvest lisandusid küsimused raamatute järjekorda panemise kohta.

Laste- ja noorteosakonnas vastati aasta jooksul 1012 le päringule millest:

- bibliograafiapäringuid 101
- faktipäringuid 31
- teemapäringuid 597

Mõningaid päringuid : Miina Härma Gümnaasiumi 2 ja 3 klass arutlesid järgmistel teemadel. Kes me oleme?; Kuidas meie maailm toimib?; Kuidas me end väljendame?Ilm mõjutab loodust;Inimesed väljendavad end värvide ja kujundite kaudu;Laps ja lein; Usaldus ja sõprus;Loomad toitumishelas; Hügieen ja toitumine; Putkad meie umber; Hülged, pingviinid ja jääkarud jne. Neid teemasid tuli katta just ilukirjandusliku materjaliga.

4.8.3 Trükised ja veebiväljaanded

Suuri raamatukogu trükiseid ei ilmunud. Tegime traditsioonilise raamatukogu kalendri järjehoidja formaadis ja väikese voldiku raamatukogu elektrooniliste teenuste tutvustamiseks eesti ja inglise keeles.

2014. aastal said raamatukogu kodulehed uue kujunduse ja toimus üleminek uuele sisuhaldussüsteemile (tegijad Ingrid Saare, Annika Hramov, Piia Tuule).

Raamatukogu veebikülastusi oli 2014. aastal kokku 481 073, mis jagunevad esiteks kolme kodulehe (põhileht, laste- ja noorteleht ning kirjandusveeb) pluss raamatukogus koostatavad andmebaasid (portaal Teele e. Tartu ilukirjanduses, lasteluule ja muinasjuttude andmebaas) ja teiseks blogide vahel (kokku 8). Reaalsete ja virtuaalsete külastuste koguarvust moodustasid virtuaalkülastused 41%.

Märkus. Kuna raamatukogu Facebooki lehe külastusi ei saanud reaalselt lugeda (pole ühendatud loenduriga), siis läks virtuaalkülastuste statistikasse (kokku 487 511) hinnanguline FB külastuste arv 6438, aga tõenäoliselt oli külastusi palju rohkem.

Kodulehe külastused	2011	2012	2013	2014
Koduleht, kirjandusveeb, andmebaasid	190 326	187 317	211 484 (+24167)	209 815 (-1669)
sh laste- ja noorteleht	14 330	19 048	20 587	20443 (-144)

Raamatukogu töötajad populariseerivad kirjandust 8-s erinevas blogis, mida külastati aasta jooksul 271 258 korda.

Blogi	Vaatamised 2011	Vaatamised 2012	Vaatamised 2013	Vaatamised 2014
Lugemissoovitused	35900	43 326	51830	58821
Nädala autor	17416	16 984	12205	10026
Luuleleid	72799	78 465	108635	172278
Literaturnõu portal	11360	10 202	7232	7090
Filmiblogi	10111	13 624	9648	12003
Teised blogid		13 381	13 152	11040
Kokku	147586	175 982	200702 (+24520)	271258 (+70556)

Teised blogid on: Stalkerid (Eesti Ulmeühingu auhinna võitjad) 2469 külastust, aiandusblogi 6386 külastust ja lemmikloomaringi blogi 2185 külastust. Nelja blogi 8-st haldab raamatukoguhoidja Tiina Sulg.

Virtuaalkülastuste arv kasvas ca 70 000 külastuse võrra ja seda just blogikülastuste arvelt, enamgi veel, kolme kõige populaarsema blogi – Luuleleid, Lugemissoovitused ja Filmiblogi arvelt. Omaette fenomen on Luuleleid, mille külastused kasvasid lausa 60% (172 278 kokku, parimal päeval üle 2000 külastuse). Aasta jooksul lisandus blogisse 106 luuletust. Kokku on blogis juba 467 luuletust, 51-lt erinevalt soovitajalt. Kõige sagedamini on loetud klassikute Artur Alliksaare, Anna Haava, Doris Kareva, Ain Kaalepi, Juhan Liivi luuletusi. Populaarsuselt teine on lugemissoovituste blogi (kasv 13 %). Aasta jooksul lisandus 76 postitust 35 raamatusoovitajalt. Kõige rohkem loeti John Green'i noorsooromaani "Süü on tähtedel" soovitus. Filmiblogile lisandus aastaga 110 postitust, Nädala autori blogile lisandub igal aastal 24 postitust. Üks blogi on venekeelne.

Nagu juba eelpool mainitud, raamatukogu Facebooki (FB) fännilehe külastusi me täpselt loendada ei saanud. Aasta jooksul tehti lehele 398 postitust (2012. a. 165). Raamatukogu FB lehel oli 22 administraatorit (postitajat). Kõige populaarsemad postitused olid konkursikuulutus ajakirjanduse saali raamatukoguametniku kohale ja koeralaupäevade sarja väljakuulutamise teade.

Sügisel lisandus fännilehele Instagrami lisaleht (K. Tamm) ja Lutsu noortekohviku (noorte kirjanduskohvik) FB grupp (A. Aas) ning noortenurk (A. Amor-Narits ja P. Tuule). Alates novembrist saab FB lehelt otse siseneda e-kataloogi ESTER ja Minu ESTER-isse. Aasta lõpu seisuga oli FB fännilehel 1451 sõbra. Aasta jooksul lisandus üle 200 sõbra. FB fännilehe eestvedaja on raamatukoguhoidja Klaari Tamm.

Kokkuvõte

Aasta kokkuvõttes võib täiesti uue ettevõtmisena nimetada vaid lugemiskoortega alustamist. Kahtlemata oli aasta lõpus ka hoopis uus ja teine olukord ühiskataloogiga - kus teenindajad ja lugejad kasutavad kogu ELNET Konsortiumi raamatukogusüsteemi kajastavad ühisandmebaasi. Muude olulisemat mõju ja tähendust omanud projektide suhtes võib öelda, et tehti sama, mis ka varasematel aastatel, võib-olla mõnevõrra teisiti, enamasti süvenenumalt, keskendumalt, paremini. Kuigi lugejate, külastuste ja laenutuste arv on viimastel aastatel kogu aeg vähehaaval kahanenud, on olulisemate traditsiooniliste teenuste ja ürituste tase kogu aeg paremaks läinud. Kuigi komplekteerida võiks alati rohkem, võib öelda, et Tartu linnaraamatukogu on saavutanud stabiilse ja lugejatele sobiva laenutussüsteemi - laenutuste arv ühele lugejale pole piiratud, praktiliselt kõigele saab ennast järjekorda panna, järjekorrad on selged ja kõigile hästi jälgitavad ning liiguvad kiiresti, teavitamine meilitsi ja SMS-idega on töökindel. Oleme suutnud luua ka hästi toimiva raamatute ja muu kirjanduse tutvustamissüsteemi: koduleht, suuremad ja väiksemad näitused, üritused. Võib öelda, et igas vanuses ja igasuguste soovidega lugeja saab Tartu linnaraamatukogus kiiret ja professionaalset nõustamist ja teda teenindatakse personaalselt ja usaldusväärselt. Lugejaüritused ületavad selgelt nõ kirjanduse ja kirjanduse tutvustamiseks hädavajaliku taseme, raamatukogu töötab tõhusa ja kõrgekvaliteedilise kultuurikeskusena

Peamine puudus, mida töös ja töökorralduses nimetada saab, on ikkagi seotud ruumidega, igas mõttes. Tartus peaks olema veel vähemalt kolm korralikku harukogu (Ülejõe, Veeriku, Ihaste), uuest peamajast pole mõtet kõneldagi. Antud oludes oleks siiski hädatarvilik rakendada mõningaid, kuid tavapärasel finantseerimise tasemel võimatuid muudatusi: tõsta ringi lugemissaalid, uuendada lugemissaalide mööbel, luua ka peamajja rohkem ja mitmekesisemaid lugejatöökohti. Ammu on selge paari-kolme laenutusautomaadi ja tagastusautomaadi vajadus, samuti tuleks sisse seada elektrooniline raamatukaitse, mis samuti lubaks teenindusest tööaega kokku hoida.

Uutest meediatest tuleks 2015. aastal süvenenumalt vaadelda erinevate materjalide online laenutuse võimalusi. E-raamatute laenutuskeskkonna kasutusõiguste ostmine Tallinna Keskraamatukogust ootab pigem poliitilist kui tehnilist lahendust, kuid filmid ja muusika väärivad eraldi süvenemist. Seal saab takistuseks võõrkeelsus, st nii laenutatavad materjalid kui laenutuskeskkond (Indieflix näitena) on ingliskeelsed, mis teeb kogu projekti meie lugejale mõnevõrra väheatraktiivseks.

Koostajad

Asko Tamme, Merike Karolin (29.02.2015)

Comment [Asko Tamm4]: Üldistava s kokkuvõttes analüüsida, mis oli uut aasta jooksul, mis muutus võrreldes eelmiste aastatega paremaks, millised probleemid said lahenduse ja millised tekkisid. Hinnang maakonna/linna raamatukogude koostööle, positsioonile ja tegevusele maakonnas /linnas. Milline mõju on raamatukogu tegevusel maakonna/linna kultuurilule. Tuleva perioodi uued suunad teie maakonna/linna raamatukogude arengus, mida muudate, milliseid toetavaid tegevusi vajate, keda kaasate. Ettepanekud muudatusteks ja tulevane tegevus.